

STATUTUL INTERNAȚIONAL AL ROMÂNIEI ÎNTRE 1939 ȘI 1945

Propunându-mi să abordez tema anunțată în titlu, doresc să prezint în linii mari evoluția statutului internațional al României în epoca celui de-al doilea război mondial în comparație cu cea a altor state. Într-un conflict de proporții planetare, precum cel din anii 1939-1945, fiecare dintre statele implicate în ostilități a cunoscut, desigur, situații specifice, cu evoluții sau involuții mai mult sau mai puțin de înțeles, astfel că, *față de războiul general, fiecare dintre beligeranți (și nu numai ei, ci chiar și nebeligeranții) a prezentat un caz, o particularitate.* Este exact ceea ce mi-am propus să surprind: *cazul României*, fără a pierde nici un moment din vedere că, simultan, se pot lua în considerație diverse *trăsături comune* pentru a judeca situația altor state aflate *într-o zonă geografică* ori ținând, în anii războiului, *de o anumită alianță politico-militară.* Cu titlu de exemplu, voi menționa că un specialist bulgar a investigat, fără a aprofunda însă problema respectivă, preocupat fiind evident de țările sud-estului European în perioada ultimei conflagrații mondiale, stabilind că Bulgaria, Ungaria și România s-au aflat între *statele satelite ale Axei*, spre deosebire de Albania, Grecia și Iugoslavia, *ocupate* de către nemți.

În ceea ce privește România se pot identifica următoarele *faze* ale evoluției ei țării noastre în cursul războiului:

- septembrie 1939 – mai 1940: neutralitatea *de facto* și *de jure*;
- mai 1940 – august 1940: nonbeligeranță *de facto* și *de jure*;
- septembrie 1940 – iunie 1941: nonbeligeranță *de jure*, cu încadrarea *de facto* în tabăra Axei Berlin – Roma – Tokyo;
- 22 iunie 1941 – 23 august 1944: beligeranță de partea statelor Axei fasciste;
- 23 august 1944 – mai 1945: cobeligeranță *de facto* (nerecunoscută *de jure* de către Aliați) de partea Națiunilor Unite în războiul împotriva ultimilor membri ai Axei pe continentul European.

În extrem de bogata literatură științifică consacrată României în epoca celui de-al doilea război mondial, problema statutului internațional al ei nu a fost abordată în mod special, ci doar tangențial. Așa se explică și faptul că, în diverse lucrări, se întâlnesc referiri eronate, contradictorii pe marginea aspectului în discuție. Cel

mai adesea cititorul se confruntă cu următoarea situație: se vorbește de suportarea de către România a unui *regim de stat ocupat* (uneori, mai nuanțat, se indică un regim de stat *cvasi-ocupat*), în vreme ce pentru perioada ulterioară lui August 1944 existența unui asemenea regim este, dacă nu ignorată, chiar tăgăduită. Astfel Mihai Fătu, după ce în peste trei sute de pagini s-a străduit să demonstreze caracterul sută la sută fascist al regimului antonescian, stăruie asupra “ocupației naziste” în România până la 23 august 1944, pentru a se exprima la un moment dat: “Regimul politic instituit de Antonescu a fost o mostră de crimă de înaltă trădare față de poporul român pe care istoria nu o poate califica altfel”. (M. Fătu; 1984; 90)

Problema pusă spre dezbatere prezintă mai multe aspecte, după cum urmează:

I). Cel dintâi aspect privește statutul internațional al României între 1940 și 1944. *A fost, în această perioadă, România un stat aliat al Axei ori, pur și simplu, o țară ocupată sau cvasi-ocupată de către principala putere fascistă – Germania?* După cum am menționat, potrivit unor specialiști, lucrurile ar fi stat, într-adevăr astfel. O asemenea opinie a avut o largă circulație îndeosebi în anii războiului și la începutul perioadei postbelice. Să nu neglijăm, în acest context, că propaganda aliată a excelat în a prezenta între 1940 și 1944 România, Finlanda, Ungaria, Bulgaria și chiar Italia ca state ocupate de către al treilea Reich și aceasta din motive lesne de înțeles în timpul campaniei militare contra Wehrmachtului. Mai mult, politica oficială a liderilor Națiunilor Unite s-a condus după un asemenea principiu, ca de exemplu, S.U.A. în octombrie 1940, când au dispus blocarea tuturor bunurilor românești de peste Ocean, după sosirea Misiunii militare germane la noi, pe motivul că țara noastră ar fi devenit o țară ocupată. Cunoscând azi documentele fundamentale ale epocii și apreciind cu luciditate situația, se poate afirma categoric că intrarea Misiunii germane nu a echivalat cu ocuparea României, precum în cazul Poloniei în 1939, al Iugoslaviei în 1941 ori al Ungariei în 1944. De altfel, însăși directiva semnată de Hitler la 10 octombrie 1940 insista ca nu cumva acțiunea Wehrmachtului să dea și cea mai mică aparență de ocupație militară a României. Într-adevăr, Misiunea militară germană a fost invitată (nu de Antonescu, ci, inițial, de regele Carol al II-lea), iar, când în noiembrie 1940 România a aderat la Pactul Tripartit, a făcut-o ca țară cu drepturi suverane, *parte contractantă*.

Revenind la propaganda aliată din vremea războiului, la 14 august 1941, Roosevelt și Churchill, semnând *Charta Atlanticului*, la care au aderat apoi toate celelalte Națiuni Unite, inclusiv U.R.S.S. la 24 septembrie 1941, își propuneau, la punctual al treilea, cu gândul desigur la țările aflate în situația României, să redea “drepturile suverane și liberul exercițiu de guvernare al celor care au fost privați de ele prin forță”. (A. Vianu; 1976; 111) Spre sfârșitul ostilităților în Europa, asemenea formule au fost abandonate de Aliați, care și-au dat seama că, propunându-și să pedepsească într-un fel sau altul statele colaboratoare ale Axei, trebuiau să scoată România, Ungaria, Bulgaria și Finlanda dintre țările ocupate, în această situație nemaifuncționând criteriul de culpabilitate proprie pentru care acestea puteau fi cheamate la răspundere.

Statutul juridic internațional al României în raporturile cu membrii Axei, cu Germania în mod special, nu a fost precizat printr-un document anume; ca și în cazurile altor state, *practica și-a spus cuvântul*, iar realitatea istorică ne obligă să consemnăm că – dintre toate țările aflate în situație analoagă (Ungaria, Finlanda și Bul-

garia) – România, alături de Finlanda, s-a bucurat de la început și până la sfârșit de un regim ce *o excludea automat din categoria statelor ocupate de Reichul nazist*. Numai în atare situație au fost posibile, în august – septembrie 1944, desprinderile celor două țări – pe căi diferite, dar cu același sens și efect – de Axa fascistă.

Pentru definirea statutului internațional al României între 1940 și 1944 nu pot fi neglijate:

A). Raporturile personale stabilite între Hitler și Antonescu. Direcția de principiu a României spre Axă a depins hotărâtor de voința “conducătorului” statului român dintre 1940 și 1944 care, neurmărind ori neinteresându-se de o precizare globală a relațiilor bilaterale, făcea ca trăinicia sistemului să depindă personal de el. În una din primele ședințe ale guvernului său, generalul I. Antonescu declarase că noi mergem sută la sută, până la moarte, alături de Axă. Ori vom triumfa cu Axa, ori vom cădea cu Axa (21 septembrie 1940). O declarație similară făcuse și în ședința din 18 septembrie 1940 a cabinetului. De asemenea, la 5 august 1944, deci la ultima întrevvedere cu Hitler, mareșalul Antonescu l-a asigurat pe fűhrer de hotărârea sa de a continua războiul alături de Germania, fapt relevat atât de varianta germană, cât și de cea română realizate pe marginea întâlnirii de la Wolfsschanze. Nota germană a reținut această expresie a mareșalului: România va rămâne de partea Germaniei și va fi ultima țară care va părăsi Reichul, pentru că știa că sfârșitul Germaniei însemna sfârșitul României. Pentru discuția noastră, de mare interes este recunoașterea lui Hitler că armata română era *aliată* cu *Wehrmachtul* în războiul mondial.

Poporul roman nu a împărțășit însă punctul de vedere al mareșalului. Acesta a cunoscut adevărata situație, astfel că, în februarie 1942, se destăinuia lui Joachim von Ribbentrop în acest sens: “Singur și numai cu sprijinul domnului Mihai Antonescu am declarat *fără a întreba poporul* că politica ce trebuie s-o duc este alături de Axă”. (“Procesul mării trădări naționale”; 1946; 13)

Relativ la raporturile personale dintre Hitler și Antonescu, se impune precizarea că acestea, de natură specială, au afectat relațiile dintre Berlin și București, cu avantaje directe pentru Reichul nazist, dar și cu foloase indiscutabile pentru tratamentul rezervat României în cadrul Axei. Se știe că, după Mussolini, mareșalul Antonescu se bucura cel dintâi de stima fűhrerului, între toți liderii țărilor Axei, iar Antonescu, în cadrul întrevederilor sale cu Hitler, nu și-a ascuns niciodată gândurile, expunându-și deschis opiniile și situația României. A. Simion a observat, mai de mult, că, deja la primele întrevederi cu Hitler, Antonescu a recurs la un ton ferm, ceea ce, departe de a-i displace fűhrerului, a făcut impresie asupra-i. Nu mai târziu decât în ajunul propriului sfârșit politic, Antonescu i-a reamintit lui Hitler, cu prilejul menționatei întrevederi din 5 august 1944, că problemele economice provocaseră tot timpul “raporturi foarte încordate” între România și Reich, precizându-i datoria sa să apere “avutul și munca poporului și statului român”. (“Magazin istoric”; 1968; 43)

Documentele tipărite evidențiază în ce grad, în cursul campaniei din Est, conflictul româno-german s-a manifestat și în domeniul militar. Ca exemplu în acest sens putem da telegrama din 3 decembrie 1942 trimisă de I. Antonescu generalului Ilie Șteflea, șeful M. St. M. roman. Era la scurt timp după succesul contraofensivei sovietice la Stalingrad, soldată cu pierderea în “cleștele” Armatei Roșii a armatelor șase germană, trei și patru române, iar mareșalul ținea să sublinieze că răspunderea

în fața istoriei o poartă el pentru că nu a făcut mai mult decât a făcut pentru a împiedica masacrarea armatelor, *datorită ușurinței cu care a procedat conducerea germană*, a lipsei totale de prevedere și a impasivității cu care a primit semnalele noastre de alarmă și pregătirile știute din vreme ale inamicului. **Ne întrebăm dacă o asemenea “inculpare” a responsabilităților germane ar fi putut fi posibilă în cazul funcționării unui regim de ocupație al Berlinului la București ?**

Pe planul politico-diplomatic reține atenția faptul că, în anii războiului, România s-a bucurat de largi posibilități de manevră în domeniul relațiilor internaționale. Astfel, în primul rând România a întreținut relații diplomatice nu numai cu membrii Axei, ci și cu statele neutre (Spania, Portugalia, Elveția, Suedia, Turcia sau Vaticanul), iar, în măsura în care nu a intervenit starea de beligeranță, cu membrii Națiunilor Unite (S.U.A. ș.a.), ceea ce nu s-a petrecut în cazul țărilor realmente ocupate de Germania (Polonia, Cehoslovacia, Danemarca ș.a.) ori a regimurilor marionetă ale lui Tiso, pavlovici sau Quisling. Mai mult decât atât, România, precum Finlanda, Ungaria, Bulgaria și îndeosebi Italia, tocmai beneficiind de regimul ei a desfășurat ample negocieri de pace separată în anii 1943-1944. Berlinul a aflat de acest lucru și, în primăvara anului 1944, Hitler a solicitat personal lui Antonescu pedepsirea “principalului vinovat” – Mihai Antonescu, însuși titularul M.A.S. din București (care însă acționa cu avizul mareșalului). Bineînțeles, I. Antonescu a luat apărarea principalului său colaborator și, în schimbul asigurării că România își va continua drumul alături de Germania până la sfârșitul războiului, nu a admis să se dispenseze de serviciile celui aflat în culpă. Este adevărat că promisiunea mareșalului era gravă, dar statutul României nu a fost “alterat”, fűhrerul a înțeles și nu a mai insistat.

B). Pentru elucidarea problemei în discuție se impune, netăgăduit, să luăm în dezbateră și poziția Reichului în privința statutului României. Fără a intra în detalii, atrag atenția asupra următoarelor considerente:

1. Luând act de negocierile separate de pace ale Budapestei și Bucureștilor, Hitler a dispus, în ianuarie 1944, pregătirea operațiunilor “Margarethe I” și “Margarethe II”, adică ocuparea Ungariei și, respectiv, a României de către forțele Wehrmachtului. Planul “Margarethe I” a fost executat, la 19 martie 1944, astfel că Ungaria, *ocupată* de unitățile naziste, va combate alături de Reich până la dezastrul final din primă-vara anului 1945. În ceea ce privește România, după întrevederile Hitler – Antonescu din 26 –27 februarie 1944, Berlinul decide contramandarea tuturor preparativelor la operațiunea “Margarethe II”, de unde și preexistența condițiilor propice pentru pre – gătirea și declanșarea insurecției din August 1944: în țara noastră nu existau trupe germane de ocupație, în afara unităților ce constituiau misiunile militare și a celor aflate, alături de forțele române, în zona operativă din Moldova. *Ca atare, problema ce atrage atenția este următoarea: dacă în concepția conducerii OKW-ului România ar fi fost o țară ocupată, înainte de ianuarie 1944, mai era nevoie de un plan pentru ocuparea ei ?*
2. Dar nu numai OKW-ul, ci și M.A.E. al Reichului, deci departamentul ce era cel mai mult în măsură să definească natura raporturilor dintre Berlin și București, nu accepta în 1944, cu *numai* o lună înainte de cotitura de la 23 August 1944, includerea României între țările ocupate; dimpotrivă. La 20 iulie 1944, von Ribbentrop se adresa lui W. Keitel, răspunzând la o solicitare a feldmareșalului,

adjunctul lui Hitler la conducerea OKW-ului, precizându-i că până atunci Germania nu tratase România decât ca “*un stat aliat*”. Și mai semnificativ, fundamental din punctul de vedere al problemei tratate, era următorul pasaj din “Revista Arhivelor”: “*A trata România ca un teritoriu ocupat, cum se tinde ocazional de către diferite foruri germane, nu este, firește, posibil*”. (3/1974;405)

C). Totodată nu poate lipsi, firește, precizarea că singura zonă a României realmente ocupată de Germania a fost nord-vestul Transilvaniei: “cedată” Ungariei horthyste prin odiosul dictat de la Viena din 30 august 1940, această parte a țării a fost invadată de forțele Wehrmachtului la 19 martie 1944, adică atunci când s-a pus în aplicare planul “Margarethe I” al OKW-ului. Ea va rămâne sub ocupația germană, dublată de cea maghiară, până la 25 octombrie 1944, când trupele române, în alianță cu cele sovietice, au alungat de pe meleagurile străbune ultimele rămășițe fasciste.

D). Concluzionând, ne întrebăm: care a fost, totuși, statutul internațional al României între 1940 și 1944, care a fost regimul ei în cadrul Axei fasciste? Respingând *de plano* orice demonstrație despre existența unui regim german de ocupație în România, admitem în schimb utilizarea unui termen ce nuanțează situația, în raport nemijlocit cu realitatea istorică. Termenul a fost folosit și înainte de 1939, dar s-a impus în domeniul dreptului internațional și al politicii mondiale cu deosebire din epoca celui de-al doilea război mondial și după aceea: *satelitismul*. Cu alte cuvinte, România a avut în cadrul Axei regimul unui *stat satelit*. O atare situație, căreia în epoca studiată i-au căzut victimă nu numai o serie de “mici puteri” (între care includem și România), ci și puteri ca Franța, Italia, China, a rezultat în chip direct din conflictele și voința marilor puteri, iar, în ceea ce privește țara noastră, cel puțin, inițiativa nu a aparținut nicidecum Bucureștilor. Regimul antonescian a fost unul de acceptare a realităților momentului (poate, adesea, de *prea mare* acceptare), iar liderul său, I. Antonescu, deși făcea războiul alături de Axă, a rămas încrezător în victoria Națiunilor Unite, în frunte cu Anglia. Satelitismul în tabăra germană reprezenta *esența* statutului României în momentul declanșării insurecției din August 1944, care, răsturnând un regim ce se identificase cu respectivul statut, a pus în discuție, repudiindu-l, întreg sistemul relațiilor externe ale României. **Ce noutăți au survenit în continuare, până la încheierea ostilităților pe continentul european?**

II) Insurecția din August 1944 a însemnat, pentru cei care au pregătit-o și înfăptuit-o, pentru întreg poporul roman, *un act al voinței naționale*. Declanșat într-un context internațional prielnic, actul istoric de la 23 august 1944 a exprimat voința României de a reintra în drepturile sale suverane depline, de afirmare a independenței naționale și de reintegrare teritorială. Documentele de bază ale insurecției, precum Proclamația regală și Declarația guvernului din noaptea de 23/24 august 1944, au făcut cunoscute țării și lumii întregi aceste obiective, stabilite cu maximum de realism politic, în funcție de promisiunile date de Aliați în cadrul negocierilor secrete anterioare și, de asemenea, de principiile cuprinse în *Charta Atlanticului*, în declarațiile marilor conferințe interaliatate ale liderilor aliați și reprezentanților lor (Moscova – 1943, Teheran – 1943 etc.). Răsturnarea dictaturii antonesciene a coincis, automat, cu încetarea stării de beligeranță a României de partea Axei fasciste, fapt făcut cunoscut imediat prin Proclamația regală, iar din cursul

noapții de 23/24 august 1944, cu înrolarea *de facto* a țării noastre în tabăra Națiunilor Unite, situație consacrată și *de jure* la 24 august 1944, orele 16.30, prin declarația oficială de război a guvernului C. Sănătescu difuzată de posturile de radio. România s-a angajat, totodată, să semneze imediat armistițiul cu puterile Națiunilor Unite (U.R.S.S., S.U.A., și Marea Britanie), prin care s-ar fi consfințit oficial sfârșitul ostilităților cu acestea. Convenția de armistițiu s-a semnat, se știe, în noaptea de 12/13 septembrie 1944, la Moscova, marcând intrarea României, cu începere în zorii zilei de 24 august 1944, în războiul contra Germaniei naziste și a ultimilor ei aliați, dar neacordând României, după cum *nu* o va face nici Conferința păcii din 1946, regimul la care - după modelul Italiei - se aștepta: nu beligeranța, ci calitatea de *cobeligerant* al Națiunilor Unite. **Ce însemna cobeligeranța în condițiile date, se desprinde din această definiție cuprinsă în ultimul Dictionar de drept internațional public** editat la București: "Situația în care se află un stat care participă la un conflict armat alături de alte state, împotriva unui inamic comun, fără a face parte din alianța cu statele alături de care participă la lupte. În această situație se află, de regulă, statul care la începutul ostilităților luptă alături de un grup de state, iar apoi întoarce armele împotriva acestora. Cobeligeranța creează efecte pe planul răspunderii internaționale, statul cobeligerant având dreptul să ia parte, alături de celelalte state beligerante, la încheierea păcii, să devină parte contractantă la tratatul de pace și să beneficieze de reparații de război." (1982; 55)

Situația internațională a României după 23 August 1944, cea la care a *sperat* și aceea care a *rezultat*, a depins decisiv de acordurile secrete încheiate între marii parteneri ai Națiunilor Unite și care, dacă nu exprimau deschis țelurile contractanților, oricum nu le ignorau în subtext. În august 1944, țările din sud-estul Europei fuseseră deja împărțite în sfere de interese, prin acorduri interaliate cu caracter temporar, reînnoite în octombrie 1944 la Moscova și menținute după terminarea conflictului general. Numeroase și elocvente documente provenind din arhivele române și străine evidențiază *deteriorarea* continuă a statutului internațional al țării noastre imediat după 23 august 1944. Voi menționa numai unele dintre aceste documente, fără să prezint concluzii finale, ci doar să ofer sugestii semnificative.

1. La 28 august 1944, Gr. Niculescu-Buzești, ministrul de externe al guvernului insurecțional de la București, transmitea reprezentantului nostru de la Ankara, Al. Cretzianu, o lungă comunicare, care, a doua zi, a fost predată ambasadorilor S.U.A. și Angliei din capitala Turciei. Nota sesiza că, de la 24 august 1944, România se afla în stare de război cu Germania și că, la București, fusese bine primită declarația lui V.M.Molotov din 25 august 1944 în sensul că Armata Roșie nu va dezarma trupele române care continuau lupta împotriva celor naziste. Guvernul român spera că promisiunea va fi respectată, insistând să se stopeze capturarea militarilor români de pe frontul din Moldova. Se exprima dorința de a se stabili imediat relații diplomatice cu U.R.S.S. Cel mai important era însă paragraful al 7-lea al notei: "Guvernul român, care de acum înainte se află în situația *de facto* de cobeligerant, *dorește ca Națiunile Unite să-l recunoască drept aliat*". Nota prezentată a rămas fără nici un fel de urmări practice.

2. La 31 august 1944, același Gr. Niculescu-Buzești, prin telegrama nr. 44, s-a adresat tot lui Cretzianu pentru a-i informa pe diplomații S.U.A. și Angliei la

Ankara. Se aprecia ca fiind “insuportabilă” situația rezultată din amânarea semnării armistițiului la Moscova. Demnitarul roman nu ascundea realitatea crudă: “...Începe (în România) să se răspândească impresia că amânarea semnării armistițiului a fost determinată *de dorința de a ocupa integral* teritoriul românesc de către trupele sovietice”. Faptul nu era justificat, din momentul în care “guvernul român a lichidat aproape în întregime prin propriile sale mijloace rezistența germană”. Se insista, totodată, ca marile puteri occidentale să obțină de la U.R.S.S. respectarea promisiunii date în cursul negocierilor secrete anterioare lui 23 august 1944 despre faptul că Armata Roșie va ocoli o zonă din România (inclusiv capitala țării), tocmai pentru a nu lăsa impresia că intervenea în afacerile sale interne.

3. A doua zi, la 1 septembrie 1944, telegrama nr. 55 expedită de Niculescu-Buzești la Ankara se pronunța în mod cât se poate de categoric în sensul că trupele aliate “*au impresia că consideră România drept o țară ocupată*”.

4. Tot la începutul lunii septembrie 1944, Al. Cretzianu a prezentat ambasadorului sovietic Vinogradov nota nr. 1383. Respectând instrucțiunile sosite de la București, diplomatul roman relatează un fapt cu totul *sui generis*: un general sovietic din București solicitase autorităților române să-i arate în ce mod se îngrijiseră de asigurarea pazei echipei lui I. Antonescu, aflată – după evenimentele din noaptea de 23/24 august 1944 – în detenție într-o casă conspirativă a P.C.R. din Capitală. Conduși la fața locului, reprezentanții aliați, la plecare, au sechestrat pe toți foștii demnitari, pe care i-au pus sub controlul unor soldați ai Armatei Roșii, cărora le-au fost adăugați și câțiva ostași români. Nota lui Cretzianu socotea ca atare cele întâmplate “*o încălcare fățișă a suveranității României*”.

5. Reprezentanți ai guvernelor de la București s-au referit și în alte ocazii la evoluția lentă dar sigură a României spre regimul armistițiului: Niculescu-Buzești în întâlnirea cu reprezentanții presei din 1 septembrie 1944; același într-o discuție cu un reprezentant al O.S.S.-ului la București; Iuliu Maniu într-o întâlnire cu B. Berry, reprezentantul oficial al S.U.A. la București, în seara de 8 decembrie 1944; C. Vișoianu, succesorul lui Niculescu-Buzești la conducerea M.A.S., într-o întrevedere cu B. Berry la 3 ianuarie 1945.

6. După semnarea convenției de armistițiu, instituirea unui regim de ocupație a fost sancționată prin crearea Comisiei Aliate (sovietice) de Control, cu prerogative atât de largi încât putea stânjeni și chiar anula autoritatea guvernelor de la București, inițiativele lor.

BIBLIOGRAFIE:

1. ALEXANDRU VIANU, “Relații internaționale în acte și documente”, vol. II, București, 1976, p. 111.
2. GHEORGHE BUZATU, “Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial”, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1988, p. 328-335.
3. MIHAI FĂTU, “Contribuții la studierea regimului politic din România (septembrie 1940-august 1944)”, București, 1984, p. 90.
4. “Magazin Istoric”, nr. 7-8, 1968, p. 43.
5. “Procesul mării trădări naționale”, București, 1946, p. 13.
6. “Revista Arhivelor”, nr. 3/1974, p. 405.
7. “Dicționar de drept internațional public” (coordonator: Ionel Cloșcă), Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 55.